

ECDC: Kiválóság fertőző betegségek megelőzésében és leküzdésében

A 2005-ben létrehozott Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) európai uniós ügynökség, amelynek feladata Európa fertőző betegségekkel szembeni védelmének erősítése. Székhelye a svédországi Stockholmban található.

Az ECDC küldetése az emberi egészséget veszélyeztető, fennálló és újonnan megjelenő fertőző betegségek felderítése, értékelése és az ezekről való tájékoztatás, valamint az európai uniós országok felkészültségének és válaszadási kapacitásának támogatása és koordinálásának elősegítése.

© Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ, 2011

ISBN 978-92-9193-253-5

doi:10.2900/41149

ECDC: Kiválóság fertőző betegségek megelőzésében és leküzdésében

Tartalom

ECDC – A segítség életet ment	3
A felkészültség és a válaszadás támogatása – Ha szükséges, készen állunk	4
Surveillance – Összeállítjuk és elemezzük az adatokat	8
Tudományos tanácsadás – Bizonyítékok az intézkedéshez	10
Közegészségügyi kapacitás és kommunikáció – Figyelünk és válaszolunk	14
ECDC-betegségprogramok – Az általunk lefedett területek	18
Fertőző betegségek – Néhány a jelentős veszélyek közül	20
Ön hogyan vehet részt?	22
Fontosabb tények az irányítással kapcsolatban	24
Együttműködés a partnereinkkel	26

„Az ECDC munkatársainak, mint közegészségügyi szakembereknek a feladata a lakosság egészségi állapotának megőrzése és javítása. A kiválóságra törekszünk, mivel hisszük, hogy a közegészségügy fontos.”

Marc Sprenger, az ECDC igazgatója

ECDC – A segítség életeket ment

A fertőző betegségekkel foglalkozunk. Ébernek, eredményesnek és hatékonyak kell lennünk, mivel sok múlik rajtunk. Az európai kormányok tudják, hogy a fertőző betegségek nem ismernek határokat, ezért állandó szükség van a kockázatok felügyeletére és értékelésére, hogy minden európai polgár számára erős és megbízható védelmi vonalat biztosítsunk.

Tudományos munkánk szorosan kapcsolódik azokhoz a tevékenységekhez, amelyeket Európa valamennyi országában az egészségügyi minisztériumok, az országos közegészségügyi intézmények, közegészségügyi kutatók, vezetők és szakemberek végeznek, akikkel napi szintű kapcsolatban állunk, információt cserélünk, elemzéseket végzünk, iránymutatást és szakmai támogatást biztosítunk számukra.

Európa fertőző betegségekkel szembeni védelme nem a vakszerencsén múlik. Az ECDC alapját a jól koordinált közegészségügyi riasztási és válaszadási rendszerek, a pontos és független tudományos bizonyítékok és elemzések, a gyors és határozott lépésekre való képesség és a kommunikációs szakértelem adja azért, hogy gyors és megbízható információkat közvetíthessen azok számára, akiknek szükségük van rájuk. Az ECDC valamennyi központi és területi műveletét úgy szervezi, hogy azokkal támogassa és erősítse ezeket a létfontosságú közegészségügyi feladatokat, azzal a céllal, hogy – különösen pénzügyi megszorítások idején – hozzáadott értéket biztosítson az egyes országok által vezetett válaszlépésekhez, és ily módon életeket mentsen.

Az ECDC tudományos és szakmai ügynökség, nem politikai testület. A mi feladatunk az, hogy az Európai Bizottságot,

az Európai Parlamentet és a nemzeti egészségügyi szakpolitikai döntéshozókat ellássuk az egészség védelmét szolgáló döntésekhez és intézkedésekhez szükséges tanácsokkal és bizonyítékokkal.

A nálunk végzett munka nagyon különleges. Nemcsak azért, mert Európában a fertőző betegségek megelőzésének és leküzdésének arcvonalában vagyunk, hanem azért is, mert csapatunk lelkes, változatos és professzionális.

Az ECDC egyedülálló. Büszkék vagyunk arra, hogy több mint 10 000 elkötelezett közegészségügyi szakemberből, tudósból, mikrobiológusból és epidemiológusból álló hatalmas európai hálózat központja lehetünk, amely hálózat tagjai velünk és más partnerekkel, mint például az Egészségügyi Világszervezettel együttműködve azért dolgoznak, hogy megvédjék az embereket a fertőző betegségek veszélyeitől. Keményen dolgozunk azért, hogy tökéletesítsük ezeket az erőfeszítéseket, és ezáltal folyamatosan kiérdemeljük Európa bizalmát és támogatását.

E brosúrával az a célunk, hogy Ön jobban megismerje hogyan dolgozunk, mit csinálunk, és mit kínálunk.

Marc Sprenger, az ECDC igazgatója

A járványok figyelemmel kísérése céljából az ECDC munkatársai naponta üléseznek

A felkészültség és a válaszadás támogatása – Ha szükséges, készen állunk

Az ECDC szakértői minden reggel a Sürgősségi Operatív Központban (EOC), az EU korai riasztási és válaszadási rendszerének – az Európai Bizottság biztonságos üzenetküldő rendszere – központjában üléseznek, amely összeköttetésben van az egészségügyi hatóságokkal, és egyéb illetékes szereplőkkel Európa-szerte. E naponta esedékes kerekasztal-megbeszélés során az ECDC munkatársai:

- figyelik a fertőző betegségek Európában és szerte a világban bekövetkező esethalmozódásaival kapcsolatos előző napi híreket és friss információkat;
- megvitatják és áttekintik a médiafigyelés útján észlelt, valamint világszerte az epidemiológusok és egészségügyi hatóságok által készített közvetlen jelentésekből származó, lehetséges új járvány „jeleit”;

- gyorsan felméri az új veszélyek esetleges jelentőségét;
- áttekintik az országok által benyújtott információkéréseket;
- felvázolják az aktuális járvány korlátozására irányuló, illetve a folyamatban lévő tevékenységek előmozdítását;
- információt, tapasztalatot cserélnek és tanácskoznak a tagállamokkal és az Európai Bizottsággal.

Az ülés után a releváns adatokat és tanácsokat eljuttatják a közegészségügyi szakemberek és a nyilvánosság számára.

Az ECDC 2005-ös indulása óta az ügynökség vészhelyzeti készültségi és válaszadási rendszereit valamennyi uniós tagállam és az azokon kívüli országok független szakértő-

ivel folytatott konzultáció segítségével folyamatosan fejlesztették és tökéletesítették, a vezetői testületek felülvizsgálata alá vetették, illetve globális és regionális szimulációs gyakorlatok során tesztelték, majd a való életben alkalmazták. A válsághelyzetekre való felkészülés ugyanolyan fontos, mint a bekövetkezésük esetén alkalmazott válaszlépések. Az ECDC jelentős erőforrásokat fordít a tagállamok megsegítésére, hogy azok felkészíthessék a saját sürgősségi operatív központjaikat, és erősíthessék a nemzeti szintű felkészültséget.

Járványügyi felderítési eszközök – Kutatás a korai figyelmeztetés érdekében

Az ECDC egyik fő erőssége abban rejlik, hogy képes időben észlelni és gyorsan reagálni a fertőző betegségek

veszélyeire. Az ECDC kifejlesztett egy olyan biztonságos, internetalapú kommunikációs platformot (EPIS), amely lehetővé teszi a szakmai információk nemzetközi cseréjét és a fertőző betegségek halmozódásával kapcsolatos korai figyelmeztetéseket. A különböző betegségek szakterületein dolgozó epidemiológusok és mikrobiológusok arra használhatják az EPIS online fórumot, hogy a sürgős problémát jelentő esetekről riasszák a tagállamokban dolgozó kollégáikat, megosszák véleményüket és tudományos elemzéseiket.

Élelmiszer útján terjedő betegségek/járványok

Az ECDC számos olyan nemzetközi járványügyi vizsgálatot elősegített és támogatott, amelyet az élelmiszer és víz útján terjedő betegségek, valamint a zoonózisok surveillance hálózatán keresztül észlelt. Ezek az együttműködési tevékenységek gyors és hatékony információcserét eredményeztek az érdekelt partnerek között, ideértve a tagállamok közegészségügyi és élelmiszer-biztonsági hatóságait, valamint a kulcsfontosságú uniós szintű szereplőket, úgymint az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó sürgősségi riasztórendszert (RASFF) és az Európai Bizottságot. Ennek eredményeképpen a tagállamokban a fertőzött élelmiszerek időben történő visszavonása Európa-szerte megvédte a fogyasztókat.

Migráció és a fertőző betegségek

A migráció és az egészségügy kérdése az utóbbi években kiemelt helyen szerepelt az EU napirendjén. Azok a szakpolitikai eszközök, amelyek biztosítják a migránsok hozzáférését az egészségügyi ellátáshoz, valamint az Európai Bizottság 2003–2008-as európai egészségügyi programja és a 2008–2013 közötti, egészségügyre vonatkozó második közösségi cselekvési program az EU politikai elkötelezettségéről tesznek tanúbizonyságot. Az utóbbi program magába foglalja az egészségügyi egyenlőtlenségekkel, a migránsok egészségi állapotával és a fertőző betegségek okozta problémákkal, valamint az illegális migránsok egészségügyi ellátásának modelljeivel foglalkozó projekteket is. Az ECDC emellett több éven keresztül erőforrásokat biztosított a migráció és a közegészségügy közötti kapcsolat jobb megértésére. Ugyanakkor rengeteg még a tennivaló a migránsok egészségével és egészségügyi ellátásával kapcsolatos kérdésekben. Az elkövetkező évek során az ECDC elkötelezi magát a fertőző betegségek felügyeletének és monitorozásának fejlesztése mellett, ezáltal biztosítva azt, hogy a megelőző és védekező programok képesek legyenek a fertőző betegségek járványügyi jellemzőit befolyásolni, valamint az egészségügyi ellátó rendszerek képesek legyenek reagálni a migránsok egyedi szükségleteire.

A migránsok száma minden korábbinál magasabb

„Az itt dolgozó emberek nagyon lelkesek! Munkatársaink a régió sokszínűségét tükrözik, és számomra az Európai Unió különösen értékes eszméjét testesítik meg, amely így hangzik: munka békés együttműködésben.”

Andrea Ammon, az igazgató helyettese

Surveillance – Összeállítjuk és elemezzük az adatokat

Az ECDC fő feladata a fertőző betegségek felügyelete: összegyűjteni, értékelni, elemezni és terjeszteni a vonatkozó tudományos és járványügyi adatokat. Ez a TESSy néven ismert Európai Surveillance Rendszeren keresztül történik. A TESSy biztosítja az európai országok számára a fertőző betegségekkel kapcsolatos, tudományos bizonyítékokon alapuló információt, hogy az érintett országok jobb és célzottabb válaszleléseket telessenek.

A surveillance az egyes tagállamok és az adatbázisok építésében részt vevő számos szakértő és közegészségügyi intézmény közös tevékenysége. Az uniós jogszabályok minden tagállamtól megkövetelik, hogy rendszeresen a 49 fertőző betegséget tartalmazó, egyeztetett lista alapján járványügyi adatokat jelentsenek az ECDC-nek, továbbá jelentsék azokat a járványokat is, amelyek áterjedhetnek más uniós tagországokra.

Az adatbázis olyan adatokat tartalmaz, amelyek korábban több különálló, betegségspecifikus járványügyi surveillance hálózatból származnak. Ez könnyebb hozzáférhetőséget biztosít az európai fertőző betegségekkel kapcsolatos adatokhoz, amelyek ezáltal egy helyen megtalálhatók.

Az ECDC összegyűjti és elemzi az egyes tagországok járványügyi adatait, és olyan jelentéseket készít, amelyek egyszerre nyújtanak uniós szintű áttekintést, valamint értékes, releváns és összehasonlítható információt az egyes tagállamokra vonatkozóan.

TESSy: Az információk tárháza

A TESSy egy nagyon rugalmas, integrált és interaktív rendszer, amely lehetővé teszi a specifikus adatkeresést és az adatok nemzetközi összehasonlítását. A keresési eredmé-

nyeket felhasználóbarát módon, különféle letölthető formában – úgymint táblázatok, ábrák és térképek – jeleníti meg.

Az ECDC minden évben közzéteszi az *Éves járványügyi jelentés* c. egyedülálló kiadványt, amely az Európa-szerte előforduló fertőző betegségről biztosít összehasonlítható adatokat. Ezek a számok nemcsak arra szolgálnak, hogy megvizsgálják, mi történt és mi történik jelenleg, hanem segítséget nyújtanak a jövőbeli tendenciák és szakmapolitikai irányok meghatározásában is.

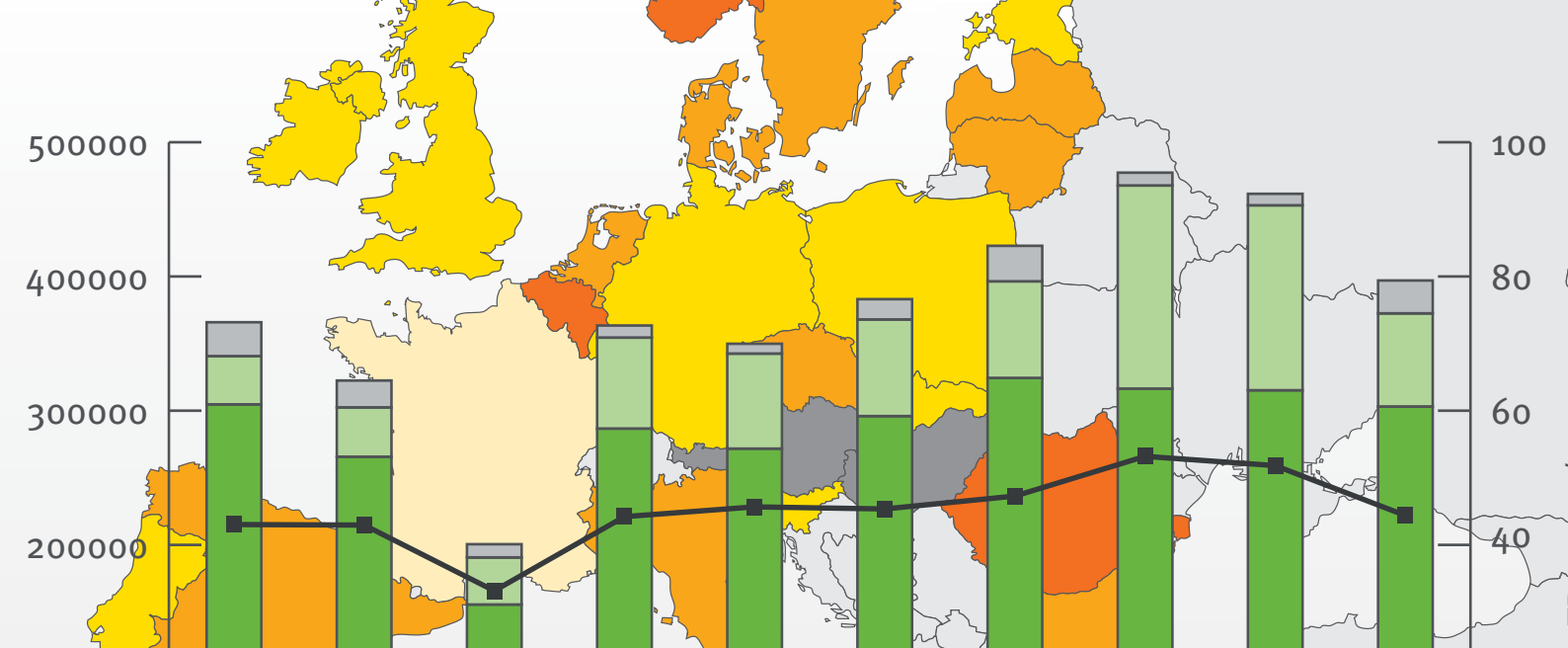
A TESSy-ben egy helyen megtalálhatók az Európában előforduló fertőző betegségekkel kapcsolatos adatok

Felügyeleti hálózatok

Az alábbi hálózatokból minden egyes tagállam kijelölt közegészségügyi szakértője adatokat küld a TESSy-be, amelyeket azután az ECDC ellenőriz és elemez:

- Európai influenza-surveillance hálózat
- Élelmiszer és víz útján terjedő betegségek és zoonózisok európai hálózata
- Nemi úton terjedő betegségek európai surveillance hálózata
- Invazív bakteriális betegségek európai surveillance hálózata
- Európai HIV-/AIDS-surveillance hálózat
- Európai tuberkulózis-surveillance hálózat
- Antimikrobiális rezisztencia európai surveillance hálózat
- Egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések európai hálózata
- Európai legionáriusbetegség-surveillance hálózat
- Európai diftéria-surveillance hálózat
- Antimikrobiális szerek fogyasztásának európai surveillance hálózata
- Védőoltással megelőzhető betegségek európai surveillance hálózata
- A Creutzfeld–Jakob-betegség európai surveillance hálózata
- *Európai hepatitis B-/C-surveillance hálózat (2012-től)*

Tudományos tanácsadás – Bizonyítékok az intézkedéshez

Az ECDC olyan tudományos tanácsadást és iránymutatást nyújt, amelyet a szakpolitikai döntéshozók és közegészségügyi szakemberek döntéseik alátámasztására használhatnak. Az ECDC elkötelezett tudósai és epidemiológusai az Európai Bizottság vagy valamely tagállam felkérésére kockázatértékelést végeznek. Munkájuk a szakirodalmi áttekintésekkel és statisztikai elemzésekkel kapcsolatos megbízatásoktól a nemzetközi szakértők tudományos véleményének begyűjtéséig terjed. A hivatalos tudományos tanácsadás és iránymutatás kialakítása érdekében az ECDC ad hoc tudományos testületeket állít fel az előzetes vélemény megalkotásához, amelyet az ECDC tanácsadó fórumán megvitatnak, felülvizsgálnak és jóváhagynak.

Független vélemények

Az ECDC-től származó tudományos tanács és iránymutatás szigorúan független, és bármilyen kereskedelmi vagy egyéni érdek által gyakorolt befolyástól mentes. A munkatársak, valamint a szakértők lehetséges összeférhetlenségét alaposan kivizsgálják. Ez az ECDC egyik fő alapelve, amelynek betartására különösen ügyel.

Az ECDC hivatalos szerződésben áll a nemzeti referencialaboratóriumokkal

Közegészségügyi mikrobiológia – A kórokozókkal kapcsolatos felderítő munka

A fertőző betegségek elleni védelem a kórokozók laboratóriumi kimutatásától és jellemzésétől függ. Saját laboratóriumok helyett, az ECDC hivatalos szerződésben áll az európai tagállamok fő közegészségügyi intézményeinek nemzeti referencialaboratóriumaival. Az ECDC lehetővé teszi egy olyan közegészségügyi mikrobiológiai rendszer kifejlesztését és hatékony működtetését, amely jól időzített és megbízható információt tud nyújtani a fertőző betegsé-

gek megelőzése és a velük szembeni védekezés céljából, az egyes országokban és európai szinten egyaránt. Szerződéseket köt a laboratóriumokkal az európai felügyeleti tevékenységek támogatása és szakmai képzések céljából. Az ECDC iránymutatást nyújt a referencialaboratóriumok közegészségügyi mikrobiológiai feladataival kapcsolatban, a szabványok egységesítésén dolgozik, és a minőségi teljesítmény érdekében felügyeleti tevékenységet folytat.

Közelmúltbeli kérdések egyes példái

- Mi a legjobb módja a méhnyakrák elleni új papillómavírus-oltóanyag alkalmazásának?
- Q-láz tört ki a hollandiai kecskék között. Milyen veszélyt jelent ez az emberi egészségre?
- Milyen gyakran kell az adományozott ondót vírusos megbetegedések szempontjából vizsgálni?
- Új világvárvány esetén a maximális költséghatékonyság érdekében vajon az Európai Uniónak kellene-e megvennie az oltóanyagot a tagországok számára, és hány adagra lenne szükség az egyes országokban?
- Hogyan kezeljük a haemorrhagiás láz (Junin-vírus) kockázatát szervátültetésen átesett embereken?
- A Haitin kitört kolerajárvány esetlegesen veszélyt jelenthet-e az európai polgárok számára?

*Influenzavírus a torokban,
művészeti alkotás*

A szezonális influenzával kapcsolatos iránymutatás kidolgozása

Egy új, szezonális influenzával kapcsolatos iránymutatás kidolgozásához az ECDC először belső kockázatértékelést végez a nemzeti hatóságoktól származó korai jelentések áttekintésével a tendenciák, a járványügyi jellemzők, a súlyosság, a veszélyeztetett populációk és a következmények azonosítása végett. Az elemzések eredményeit és a javaslatokat azután az ECDC tanácsadó fórumának tagjai és egyéb külső szakértők elé terjesztik, akik felülvizsgálják azokat. Az influenzaszezon kibontakozása során szorosan figyelemmel kísérik annak súlyosságát, és ha egyértelművé válik, hogy a szezon a szokásosnál is súlyosabb lesz, akkor az ECDC riasztja a tagállamok hatóságait, a közegészségügyi intézeteket, valamint tájékoztatja a lakosságot. Egy adott szezonban használt védőoltás megfelelőségét virológiai elemzések értékelik, amelyeket az ECDC által koordinált területi vizsgálatok támasztanak alá. Ezek például azt is igazolták, hogy a 2010-es szezonális influenzaoltások valóban védelmet nyújtottak a szezon influenzavírusaival szemben. Az ECDC VENICE hálózata (Vaccine European New Integrated Collaboration Effort – védőoltásokkal kapcsolatos új, európai integrált együttműködés) nyomon követi a védőoltások nemzeti szintű felhasználását. Az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) felkérését követően két, ECDC

Az influenzával kapcsolatos legújabb információk megosztása

által koordinált, multinacionális, független tudományos vizsgálat vette górcső alá a védőoltások biztonságosságával kapcsolatos speciális aggályokat. Ezek a tevékenységek együttesen járulnak hozzá a felkészültséggel és válaszlépésekkel kapcsolatos állami intézkedésekre vonatkozó szakpolitika, helyes gyakorlat és iránymutatás kialakításához, amelyeket aztán a megfelelő szakmai és döntéshozói célközönség, illetve a nyilvánosság számára is közölnek.

„Mit teszünk akkor, ha nem találunk érdekektől mentes szakértőt? Nem adjuk fel a keresést!”

Johan Giesecke, tudományos vezető

Közegészségügyi kapacitás és kommunikáció – Figyelünk és válaszolunk

Kapacitást fejlesztő támogatás a tagállamok számára

A történelemből megtanultuk, hogy a fertőző betegségek elleni védelemre szolgáló, jó közegészségügyi rendszerek kiépítése sok időbe és erőfeszítésbe kerül. Ezek a rendszerek sérülékenyek, és megfelelő működésük folyamatos karbantartást és fejlesztést igényel. A történelem azt is megmutatta, hogy ennek elmulasztása lehetővé teszi olyan nagyméretű járványok kialakulását, amelyek megfékezése esetlegesen nagyon nehéz és sokba kerül. A hatékony közegészségügyi rendszerek fenntartása ezért megtérülő befektetés a jövő érdekében.

Az ECDC támogatja a fertőző betegségek elleni erős védelmi rendszerek kiépítésére és fenntartására irányuló tagállami erőfeszítéseket azáltal, hogy felméri a közegészségügyi rendszerek kapacitásait és igényeit, és átfogó, hosszú távú képzési programokat és folyamatos oktatást kínál a szak-

értők számára. Az ECDC a fertőző betegségek megelőzésével és a velük szembeni védelemmel kapcsolatos tudására és kapacitására, valamint az európai közegészségügyi struktúrák biztos ismeretére építve, számos érdekelt féllel partnerségben összeállítja, és megosztja a hatásos és költséghatékony beavatkozásokra vonatkozó bizonyítékokat.

Biztosítjuk, hogy az információ elérje azokat, akiknek szükségük van rájuk

Az ECDC munkájának fő eleme a tudományos eredmények terjesztése, valamint az egyes célközönségek felé irányuló hatékony információközléssel kapcsolatos tudás megosztása, legyen szó szakpolitikai döntéshozókról, tudósokról, a médiáról vagy a nyilvánosságról.

A tagállamok kockázati kommunikációval, illetve válsághelyzet esetén szükséges kommunikációval kapcsolatos tanácsokért is az ECDC-hez fordulnak, függetlenül attól, hogy akut veszély áll fenn, vagy egy endémiás betegség terjedése ellen küzdenek. A kommunikáció folyamatosan fejlődik. Az új interaktív médiumokon keresztül például sok ember egészségügyi információhoz juthat, míg mások korlátozottan férnek hozzá ezen új technológiákhoz, vagy kevésbé érdeklődnek irántuk.

A tagállamok új kommunikációs szükségleteire és kihívásaira válaszol az ECDC:

- bizonyítékokon alapuló egészségügyi kommunikáción dolgozik,
- azonosítja azon módszereket, amelyek a leghatékonyabbak a nyilvánosság különböző szegmenseivel történő kommunikációban,
- összegyűjti és terjeszti a helyes gyakorlatokat és az új ötleteket, valamint
- feltárja az új médiumok lehetőségeit.

Az ECDC kiadványai

Az ECDC számos fertőző betegséggel kapcsolatos kiadványt készít, beleértve az átfogó, *Az európai fertőző betegségekről szóló éves járványügyi jelentést*, az *Éves*

jelentést a veszélyekről, az EU-ban figyelemmel kísért veszélyek elemzését, a technikai jelentéseket és iránymutatásokat. A tudományos kiadványok szakértőknek készülnek, és angol nyelven jelennek meg. A nyilvánosság számára készült kiadványokat az EU 23 hivatalos nyelvén, valamint izlandiul és norvégul is közzéteszik.

Eurosurveillance

Ez a hetente megjelenő, internetes tudományos folyóirat egyike a fertőző betegségekkel foglalkozó vezető folyóiratoknak Európában. Szabadon hozzáférhető, és szerzői tiszteletdíjtól mentes. A sürgős témák gyors feldolgozásáról ismert folyóirat az első volt a szakértők által értékelt lapok közül, amely közölte a pandémiás A(H1N1) influenzavírus genomjának előzetes elemzését.

Honlap

Az ECDC honlapja híreket, friss és részletes információkat nyújt a surveillance-szal, tudományos jelentésekkel, képzéssel és egyéb tevékenységekkel kapcsolatban, beleértve a nemzeti és uniós szervek weboldalaira mutató linkeket is.

COLD? FLU?

**GET WELL
WITHOUT
ANTIBIOTICS**

**18 November
2009**

For more information, visit
antibiotic.ecdc.europa.eu

**EUROPEAN
ANTIBIOTIC**

*Az Európai Antibiotikum Napot Európa
szerte folytatott kampányok jellemzik*

A nemzeti kampányok támogatása

Európai Antibiotikum Nap

Az Európai Antibiotikum Nap az ECDC által vezetett kezdeményezés, amelyet minden évben, a november 18-i héten rendeznek meg azért, hogy fórumot biztosítsanak az antibiotikumok felelősségteljes alkalmazásával kapcsolatos nemzeti kampányoknak. Az antibiotikumokkal szembeni rezisztenciát az egyik legjelentősebb közegészségügyi veszélyként értékelik Európában, és az antibiotikumok helyes alkalmazása elengedhetetlen a rezisztens baktériumok elszaporodásának megelőzésében.

A 2008-as első Európai Antibiotikum Nap óta a kezdeményezés kifejezetten a nyilvánosságot, a családorvosokat, valamint az antibiotikumot felíró orvosokat és a nővéreket célozza meg.

Eszköztárak

Az ECDC kommunikációs eszköztárakat biztosít a nemzeti közegészségügyi hatóságok számára, hogy ezáltal segítsék az egyes fertőző betegségek megelőzésével és leküzdésével kapcsolatos tudatosság növelését. Az eszköztárak kulcsfontosságú üzeneteket és anyagokat tartalmaznak, amelyek a nemzeti vagy helyi egészségügyi kommunikációs kampányokhoz igazíthatók.

A kampányok plakátjai könnyen a helyi igényekhez igazíthatók

„Elengedhetetlen, hogy eljuttassuk az emberekhez azt az üzenetet, miszerint az, hogy az európai polgárok biztonságban lehetnek a fertőző betegségekkel szemben, nem egy örömteli véletlen, hanem kemény munka eredménye, és e munka elvégzése nélkül a biztonság könnyen elillanhat.”

Karl Ekdahl, a Közegészségügyi Kapacitás és Kommunikáció Egység vezetője

A szúnyogok terjesztik a malária és a dengue-láz nevű betegségeket

ECDC-betegségprogramok – Az általunk lefedett területek

Az EU tagállamai kötelezettséget vállaltak arra, hogy számos fertőző betegségről megosztják egymással az információikat. E tekintetben az ECDC programjai támogatják a specifikus uniós szakpolitikák kidolgozását, csakúgy mint azok végrehajtását, nyomon követését és értékelését. A tevékenységi területek és betegségek közé tartozik:

Antimikrobiális rezisztencia és az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések

Az antibiotikumok alkalmazása, az antibiotikumokkal szembeni rezisztencia, és a kórházakban és más egészségügyi létesítményekben előforduló különféle fertőzések.

Védőoltással megelőzhető betegségek és invazív bakteriális megbetegedések

Védőoltásokkal kapcsolatos kérdések, és olyan betegségek, amelyek védőoltással megelőzhetők, úgymint diftéria (torokgyík), *Haemophilus influenzae*, meningococcusok, pneumococcusok által okozott megbetegedések, kanyaró, mumpsz, szamárköhögés, gyermekbénulás, veszettség, rotavírus okozta fertőzés, rubeola, tetanusz, humán papillómavírus (HPV) okozta fertőzések és varicella (bárányhimlő).

A megelőzés kulcsfontosságú

Az egyszerű higiéniai intézkedések gátat szabhatnak a fertőzések terjedésének

Tuberkulózis

A tuberkulózis és a gyógyszer-rezisztencia problémaköre. A HIV-vel történő társfertőzés.

Influenza

Szezonális influenza, pandémiás influenza és madárinfluenza. A program emellett az influenzaoltással, a vírusellenes szerekkel és az ezekkel szembeni rezisztencia megjelenésével kapcsolatos kérdéseken is dolgozik.

Élelmiszer és víz útján terjedő betegségek és zoonózisok

Azon betegségek, amelyek állatról emberre terjedhetnek (zoonózisok), úgymint a botulizmus, brucellózis, campylobakteriosis, legionellosis, Creutzfeldt–Jakob-betegség és a szivacsos agylagyulás egyéb átadható formái, criptosporidiosis, echinococcosis, giardiasis, hepatitis A, hepatitis E, Escherichia coli okozta fertőzések, listeriosis, norovírus által okozott gastroenteritis, salmonellosis, shigellosis, toxoplasmosis, trichinelosis és yersiniosis.

Új és vektorok által terjesztett betegségek

Arovarok és egyéb vektorok által hordozott terjesztett betegségek, utazással kapcsolatos betegségek és új vagy potenciálisan újonnan megjelenő betegségek: chikungunya-láz, dengue-láz, hantavírus-fertőzések, Lyme-kór (borreliózis), malária, pestis, Q-láz, súlyos akut légúti tünetegyüttes (SARS), himlő, kullancs-encephalitis, tularémia, vírusos vérzéses lázak, nyugat-nílusi láz és sárgaláz.

HIV, nemi úton, illetve egyéb, vér útján terjedő betegségek

Chlamydia, gonorrhoea, szifilisz, hepatitis B, hepatitis C, HIV/AIDS.

Fertőző betegségek – Néhány a jelentős veszélyek közül

Antimikrobiális rezisztencia és a kórházi ellátással összefüggő fertőzések

Az antibiotikumokra rezisztens baktériumok okozta fertőzések óriási és gyorsan növekvő problémává váltak, különösen a kórházakban. Mivel a baktériumok elpusztítása igen nehéz, az általuk okozott fertőzések elhúzódó betegséggel és kórházi tartózkodással járnak, továbbá magasabb az elhalálozás kockázata is.

HIV/AIDS

Becslések szerint a HIV-fertőzéssel élő 700 000 európai 30%-a nem is tudja, hogy fertőzött. Ennek eredményeképpen ezek a személyek nem részesülhetnek a rendelkezésre álló kezelések nyújtotta előnyökből, és akaratlanul mások-

nak, például partnereiknek vagy a meg nem született gyermekeiknek is átadhatják a HIV-fertőzést.

Tuberkulózis

A tbc-megbetegedések száma a veszélyeztetett csoportokban, így a migránsok és a HIV-pozitív személyek körében növekszik. Az EU területén mindenütt találnak gyógyszerrezisztens tbc-megbetegedéseket, amelyek nagyon nehezen vagy egyáltalán nem kezelhetők.

Influenza

Az EU-ban minden télen több százezen súlyosan megbetegednek a szezonális influenzától. Egy átlagos influenzaszezonban közülük több ezren meg is halnak, gyakran szük-

ségtelenül, hiszen hatékony oltások állnak a kockázatnak kitétt csoportok rendelkezésére.

Éghajlatváltozás

Az éghajlatváltozás a betegségek új eloszlási mintázatához vezethet Európában, például azáltal, hogy eltolja a vektorok által közvetített betegségek, mint például a hantavírus, a nyugat-nílusi vírus, a kullancs-encephalitis, a Lyme-kór, a malária és a dengue-láz transzmissziós sugarát.

Alacsony átoltottság

Bizonyos országokban az alacsony átoltottság miatt az olyan betegségek, mint például a kanyaró, nincsenek megfelelő kontroll alatt, és visszatérnek. Ha az átoltottsági szint tovább csökken, előfordulhat, hogy újból megjelennek olyan betegségek – mint például a gyermekbénulás –, amelyeket korábban már felszámoltak Európában.

Ön hogyan vehet részt?

Képzés

Az ECDC munkájában központi szerepet játszik a képzés, amely EU-szerte szakértelmet kínál a közegészségügyi intézmények szakemberei számára. Az ECDC oktatókat is képez, fejleszti az oktatási anyagokat, és partnereivel együtt támogatja a képzési programokat azért, hogy a tagállamokban megerősítse a közegészségügyi munkaerőt. A tanfolyamok témái közé tartozik: a védőoltások epidemiológiai aspektusai; idősorozat-elemzések; leíró módszerek és bevezetés a modellezésbe és előrejelzésbe; a járványkivizsgálások irányításával, epidemiológiai és mikrobiológiai aspektusaival foglalkozó, összevont képzés.

Az ECDC által koordinált Európai Intervenciók Epidemiológiai Képzési Program (EPIET) kétéves kurzust és gyakorlati tapasztalatot kínál az intervenciók epidemiológia tárgykörében, a fertőző betegségek felügyeletével és leküzdésével kapcsolatban.

Ezzel párhuzamosan az ECDC és a társügynökségek folytatják az Európai Közegészségügyi Mikrobiológiai Képzési Programot (EUPHEM), amely szintén kétéves kurzus, és Európa képzési helyszínként szolgáló különböző laboratóriumaiban zajlik.

Az ECDC emellett segíti az országok közötti kölcsönös támogatást, online cserék, ikerintézményi kapcsolatok, illetve laboratóriumok és protokollok megosztása által.

Az ECDC külső szakértőket von be

Az ECDC megfelelő szakértelemmel rendelkező tudósokat kér fel, hogy részt vegyenek a központ tudományos testületeiben és munkacsoportjaiban, és segítsék a központ tevékenységeit. A potenciális szakértők névsorának bővítése érdekében az ECDC létrehozta a szakértőjelöltek névjegyzékét, amellyel kapcsolatban felkérték az összes releváns

szakértelemmel és tudományos kompetenciával bíró szakértőt, hogy adja be a jelentkezését.

Az ECDC ezenfelül ajánlattételi felhívásokat és ösztöndíjjal kapcsolatos pályázati felhívásokat tesz közzé a speciális területeken zajló munkák elvégzésére.

„Úgy képezzük az epidemiológusokat, ahogyan korábban a katedrálisok építőit képezték – nekik ugyanis munka közben kellett megtanulni a szakmájukat, és csak ezután volt lehetőségük belépni a cégbe. Mi is ezt tesszük. Az egyik programunkban mintegy 50, különböző egyetemről és közegészségügyi intézetből jövő, magasan képzett szakember vesz részt, akiknek speciális tapasztalatra van szükségük, ezért külföldre visszük őket, és fizetést adunk nekik, hogy munka közben sajátítsák el a tudást. Ez a közegészségügy katedrálisa – talán még nem látjuk teljes pompájában, de most fektetjük le szilárd alapjait, és reméljük, hogy sosem rombolják le.”

Denis Coulombier, a Surveillance és Válaszadást Támogató Egység vezetője

Az igazgató és az ECDC igazgatótanácsának tagjai

Fontosabb tények az irányítással kapcsolatban

Független uniós ügynökség lévén az ECDC az **igazgatótanácsnak** számol be, amelynek tagjait a tagállamok, az Európai Parlament és az Európai Bizottság jelölik ki. Az igazgatótanács nevezi ki az ECDC igazgatóját, aki az igazgatótanács felé felel a központ vezetésével és ügyvitelével kapcsolatban. Az igazgatótanácsnak kell biztosítania azt is, hogy a központ az alapító rendelettel összhangban lássa el küldetését és feladatait. Az igazgatótanács elfogadja az ECDC munkaprogramját és költségvetését, figyelemmel kíséri ezek végrehajtását, elfogadja éves jelentését és elszámolását – mindent egybevéve a központ vezető szerveként működik. Évente legalább kétszer ülésezik.

A **tanácsadó fórum** véleményt mond a központ igazgatójának az ECDC által vállalt tudományos munka minőségével kapcsolatban. Nemzeti közegészségügyi intézetek és ügynökségek vezető képviselőiből áll, akiket tudományos szakértelmük alapján a tagállamok neveznek ki, tagja továbbá az Európai Bizottság egy közegészségügyi tisztviselője. Az európai tudományos szövetségek és a civil szervezetek is küldhetnek megfigyelőket a tanácsadó fórumba. Az ECDC igazgatója meghívja a WHO-t, hogy vegyen részt az ülésein, így biztosítva az ott és az ECDC-ben folyó tudományos munka összhangját. Az ECDC-nek adott javaslatok mellett a tanácsadó fórum a tagállamok közötti információcsere csatornájaként és az egészségügyi ismeretek gyűjtésének központjaként is működik. A tanácsadó fórum évente legalább négyszer ülésezik.

Az ECDC **illetékes szervei** azok az intézmények vagy tudományos szervek, amelyek a független tudományos és technikai tanácsadást, vagy a területi műveletekhez szükséges kapacitást biztosítják. Ezeket az intézményeket a tagállamok kormányai jelölték ki. Támogatást nyújtanak az ECDC-nek, az ECDC pedig együttműködik velük minden küldetésében, különösen a szakvélemények előkészítő munkái, a tudományos és technikai segítség, az adatgyűjtés, az újonnan megjelenő egészségügyi veszélyek és a társadalmi célú tájékoztató kampányok során.

Működésben: **2005 májusa óta**

Az ügynökség

székhelye: **Stockholm, Svédország**

Igazgató: **Marc Sprenger**

Tagállamok: **A 27 EU-tagállam és három más EGT-tagország**

Alapító rendelet: **Az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 851/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet**

Költségvetés: **2010-ben 56 millió EUR**

Személyzeti

állomány: **350 fő**

Együttműködés a partnereinkkel

Az ECDC aktívan támogatja a teljes uniós rendszer és tagállamai arra irányuló erőfeszítését, hogy javítsák a fertőző betegségek megelőzését és leküzdését. Az uniós szintű intézkedések támogatása érdekében tanáccsal és bizonyítékokkal látjuk el a kulcsfontosságú uniós partnereinket, nevezetesen az Európai Bizottságot, az Európai Parlamenti és az EU elnökségeit. Ezenfelül a tagállamokban lévő nemzeti partnereink számára tanácsadást, és igény esetén gyakorlati segítséget nyújtunk.

Az uniós tagállamokon túl az ECDC más EGT-tagországokkal is együttműködik, úgymint Izlanddal, Liechtensteinnel és Norvégiával. Emellett megkezdte az uniós tagjelölt országok (Horvátország, Montenegró, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság és Törökország), valamint a potenciálisan tagjelölt és az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok bevonását is a munkájába. Az ECDC szorosan együttműködik a WHO-val és más kulcsfontosságú globális testvérintézményével, úgymint az Amerikai Egyesült Államok Betegségfelügyeleti és Megelőzési Központjaival, a Kínai Betegségfelügyeleti és Megelőzési Központtal, és a Kanadai Állami Népegészségügyi Hivatallal. Az ECDC továbbá aktívan foglalkozik civil társadalmi szervezetekkel is.

■ **Európai Unió (EU)**

27 tagállam

■ **EGT/EFTA**

Izland, Norvégia, Liechtenstein

■ **Uniós tagjelölt országok**

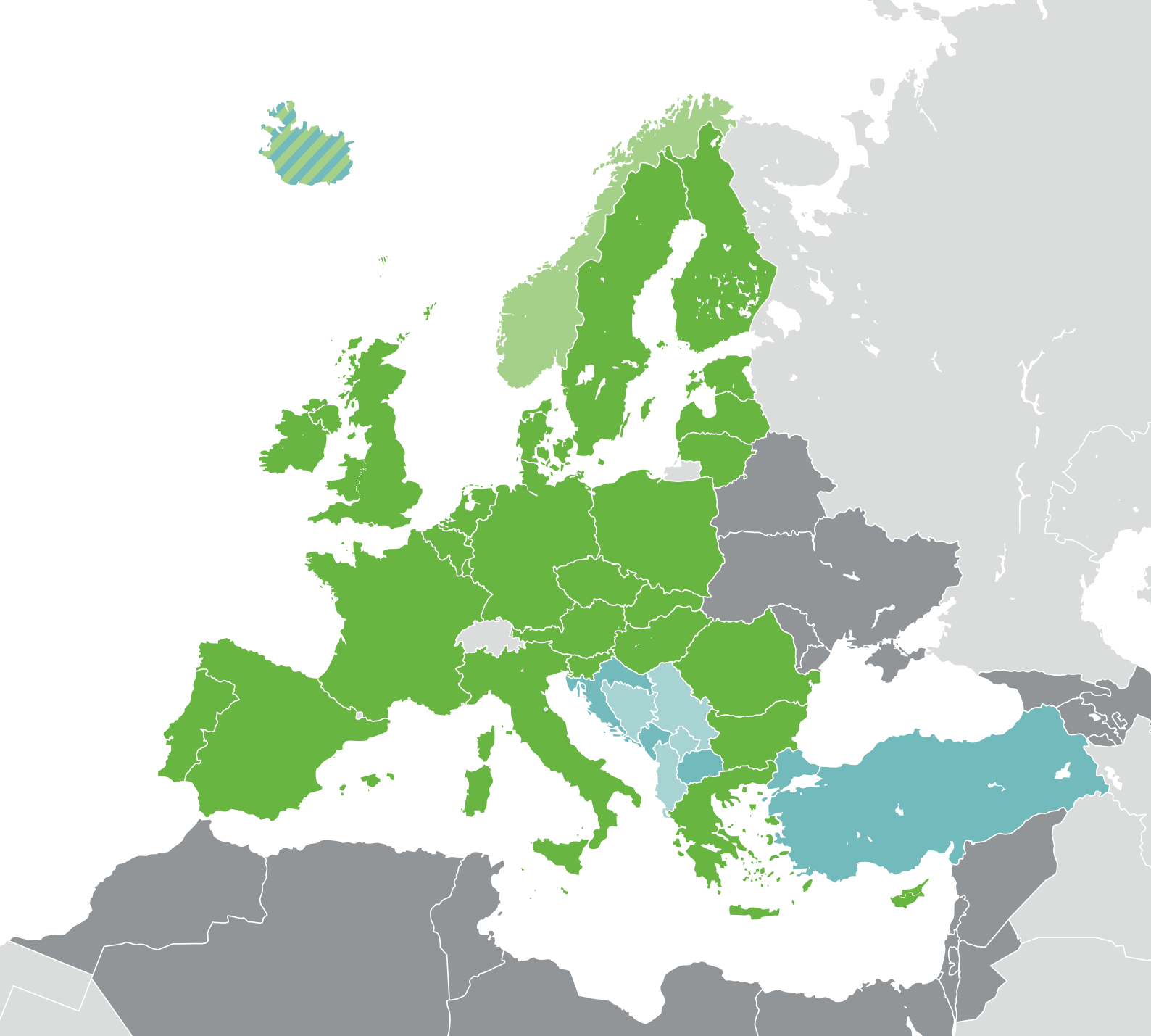
Horvátország, Izland, Montenegró, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Törökország

■ **Potenciálisan tagjelölt országok**

Albánia, Bosznia és Hercegovina, Koszovó az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1244/99. számú határozata szerint, Szerbia

■ **Az európai szomszédságpolitika országai**

Algéria, Azerbajdzsán, Egyiptom, Fehéroroszország, Grúzia, Izrael, Jordánia, Libanon, Líbia, Marokkó, Moldova, Örményország, Palesztin Hatóság, Szíria, Tunézia, Ukrajna

Minden fénykép © ECDC, kivéve:

© Tobias Hofsäss, fedőlap, bal oldal

© Istockphoto, fedőlap, jobb oldala, és az alábbi oldalakon: 6., 7., 9., 11., 14., 18., 19., 26.

© Reporters, 8. oldal

© Science Picture Library, 12., 20. oldal

Sokszorosítása a forrás feltüntetése mellett engedélyezett.

A jelen kiadványban szereplő, szerzői jog által védett fényképek a jelen publikáció céljától eltérően nem használhatók fel a jogtulajdonos kifejezett engedélye nélkül.

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- az EU-könyvesbolton (EU Bookshop) keresztül (<http://bookshop.europa.eu>);
- az Európai Unió képviseletein és küldöttségein keresztül.
A képviseletek és küldöttségek elérhetőségeiről a <http://ec.europa.eu> weboldalon tájékozódhat, illetve a +352 2929-42758 faxszámon érdeklődhet.

Megvásárolható kiadványok:

- az EU-könyvesbolton keresztül (<http://bookshop.europa.eu>).

Előfizetéses kiadványok (az Európai Unió Hivatalos Lapjának sorozatait, az Európai Bírósági Határozatok Tára stb.):

- az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm).

**Európai Betegségmegelőzési
és Járványvédelmi Központ (ECDC)**

Postacím:
ECDC, 171 83 Stockholm, Svédország

Látogatási cím:
Tomtebodavägen 11A, Solna, Svédország

Telefon: +46 858601000
Fax: +46 858601001
www.ecdc.europa.eu

Az Európai Unió ügynöksége
www.europa.eu

Ez a kiadvány a következő nyelveken hozzáférhető:

bolgár, cseh, dán, holland, angol, észt, finn, francia, német,
görög, magyar, izlandi, ír, olasz, lett, litván, máltai, norvég,
lengyel, portugál, román, szlovák, szlovén, spanyol, svéd

Kiadóhivatal

